

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний авіаційний університет

ВАРІАТИВНІСТЬ КОНЦЕПТУ НАЦІОНАЛЬНОЇ
ІДЕНТИЧНОСТІ У СУЧАСНОМУ
МУЛЬТИКУЛЬТУРНОМУ СЕРЕДОВИЩІ

Колективна монографія

За заг. ред. О. Г. Шостак

Київ
Талком
2020

УДК 821.09(100):159.923.2-027.542(082)
В18

Рекомендовано до друку
Вченою радою Національного авіаційного університету
(протокол № 1 від 26 лютого 2020 р.)

Рецензенти:

Шимчишин М.М. – д-р філол. наук, проф., зав. кафедри теорії та історії світової літератури ім. проф. В.І. Фесенко (Київський національний лінгвістичний університет);
Ніконова В.Г. – д-р філол. наук, проф., зав. кафедри англійської і німецької філології та перекладу ім. проф. І.В.Корунця (Київський національний лінгвістичний університет);
Яшенкова О.В. – канд. філол. наук, доцент кафедри англійської філології та міжкультурної комунікації Інституту філології (Київський національний університет імені Тараса Шевченка).

Головний редактор:

О.Г. Шостак, кандидат філологічних наук, доцент
(Національний авіаційний університет, Україна)

Варіативність концепту національної ідентичності у
В18 сучасному мультикультурному середовищі: кол. моногр. / за заг.
ред. О.Г. Шостак. — К.:Талком, 2020. — 247с.

ISBN 978-617-7832-26-2

Варіативність національної ідентичності – одна з найхарактерніших рис сучасного наукового дискурсу. Це поняття постає в центрі дискусійних розмірковувань авторів даної монографії. Плинність постмодерного інформаційного суспільства спонукає дослідників до осмислення національно-екзистенціальних констант сучасного суспільства.

Монографія містить наукові статті авторського колективу кафедри іноземних мов і прикладної лінгвістики факультету лінгвістики та соціальних комунікацій Національного авіаційного університету (м. Київ, Україна), а також вчених із США, Франції та Турецької Республіки.

УДК 821.09(100):159.923.2-027.542(082)

ISBN 978-617-7832-26-2

© Національний авіаційний
університет, 2020

РОЗДІЛ І. НАЦІОНАЛЬНА І

**ДО ПРОБЛЕМИ
КОМУНІКАТИВНИ**

Проблема самоіден-
та активно обговорювал
традицією у суспільно
ідентичності є зверненн
людський засіб спіль
функціонуванням, розвит
Завдання кожної спільнот
передбачає, що кожний
соціально-комунікативну
перетинаючись із функці
коди і субкоди функцінал
систему, здатну обслуго
спільноти і всі сфери
найрізноманітніших галузе

Метою дослідженн
на когерентність і стійк
функціонального вибору м
Основні завдання,
- проаналізувати м
ідентичності;

- дослідити впли
національно-державного
прояв та фактори формува
поліетнічного європейсько

Методологія дослі
У XX столітті знач
мови і культури вне
Н. Хомський, Дж. Лакофф
суспільному рівнях було

власну історію, знайти своє місце (місця), боротися з труднощами визначення зв'язків, можливість відобразити абстракцію.

Дякую вам, Естер, за те, що ви представили свою поезію, відкрили тайни вашого ремесла, за прекрасне введення в культуру та історію дене.

Дякую вам, Оскано, за можливість представити роботу Естер вашим українським колегам і студентам.

Для дене головна філософія полягає в тому, як вони живуть, працюють і взаємодіють з людьми і природним світом. Філософія “Hózhó” – перебування в красі, гармонії, рівновазі та мирі. Нехай ми всі, хто б ми не були, перебували в красі все життя.

С'юзан Скарберрі-Гарсія

РОЗМИСЛИ ПРО ЗЕМЛЮ: ГРОМОПОДІБНИЙ ГОЛОС Н. СКОТТА МОММАДЕЯ

Очевидно, долею судилося письменникові, що походить із Кайова, стати саме тим голосом, який буде гучно транслювати слова корінних американців по всьому світу. Ідентифікування вже шестимісного письменника з міфологічним ведмедем Кайова дало підвалини для того, щоб його голос повною мірою набув сили ведмежого рику, сили раптового буревію, що вривається в простори Великої Рівнини. Загальновизнано, що голос Моммадея – це древній голос, що виражає племінні знання тисяч років духовного досвіду на теренах Північної Америки та Азії. Як зізнається й сам митець, пам'ять його крові, у поєднанні з його уявою, легко переносить автора назад у часі до арктичної тундри поблизу Чукотського моря. Така спадщина дала Моммадею можливість стати видатним митцем, який був нагороджений престижною Пулітцерівською премією за роман "Будинок із світанку" (1968).

У всьому світі Момадей визнаний засновником сучасної літератури корінних американців завдяки його романам, проте він і зараз продовжує бути провідним голосом корінної літератури. До його визначних творів належать «Шлях до Гори Дощів» (1969), «Імена» (1976), «Стародавнє дитя» (1989), «У присутності сонця» (1992), «Людина, зроблена зі слів» (1997), «У Будинку Ведмедя» (1999), «Три п'єси» (2007). До останнього твору належать

«Маленькі хлопчики», «Діти Сонця» та «Місяць у двох вікнах» - п'єси з широким проблематичним діапазоном - від племінної міфології до руйнівного впливу шкіл-інтернатів на дітей корінних американців. Багато з цих книжок мають ілюстрації автора. Окрім численних високих відзнак, Момадей отримав звання Митець миру ЮНЕСКО (2004) та Національну медаль мистецтв, вручену особисто президентом Сполучених Штатів Америки. Письменник має двадцять почесних університетських ступенів, а його твори були перекладені французькою, німецькою, італійською, японською, російською, іспанською та шведською мовами. Як засновник і голова правління The Buffalo Trust, Момадей переймається проблемами збереження та відновлення культури корінних американців та збереження спадщина для нащадків корінних американців, корінних жителів Аляски та корінних народів Сибіру. Хоча Моммадея зазвичай ідентифікують як поета, у його літературному доробку мають місце й прозові твори, есеї та статті. Протягом творчого шляху, що охоплює шість десятиліть, він продовжував розвивати свої письмові, вербальні та художні навички новими захоплюючими способами. У багатьох творах Моммадея червоною ниткою проходять чотири теми з його дитинства. Першочерговим є образ ведмедя, який втілює дух пустелі та зв'язків із пращурами. 2016-2018 роки були дуже плідними для письменника: публікація нової книги поезії, поява в двох визначних фільмах, де, дискутуючи про глобалізацію навколишнього середовища, Момадей висловив свої духовні уявлення та переконання про необхідність життя поблизу землі.

I

У 2016 були надруковані «Медитації після свята Ведмедя: поетичні діалоги Н. Скотта Моммадея та Юрія Велли». Обкладинкою книжки став абстрактний акварельний живопис самого Моммадея, що зображав задумливого бурого ведмедя, огорнутого жовтим світанком. Ця маленька збірка містить набір з восьми віршів, написаних у формі запитань-відповідей між поетами. Майстерний переклад і редагування Олександра Ващенко та Клода Клейтона Сміта дав змогу повною мірою відчутти ознаки усних традицій Моммадея (традиції Кайова) та Велли (Ненецькі традиції). Момадей представив сім візуальних образів ведмедя. Центральний твір "Завжди там, завжди тут" написав Олександр Ващенко. Інші

автори книги (Сьюзен Скарберрі-Гарсія, передмова; Ендрю Вігет, нариси; Натан Ромеро, вірші) розширили текст коментарями, а Вігет та Скарберрі-Гарсія доповнили ще й фотографіями північно-західного Сибіру, даючи змогу читачеві відчутти місце подій. Поети познайомилися на північному заході Сибіру, в Росії, відвідуючи декілька екскурсій між 1998 і 2004 роками, і останній раз зустрічалися в Санта-Фе, Нью-Мексико, США в 2010. США Під час першої зустрічі в рибному таборі на річці Об вони прогулювалися по мокрій траві разом, обмінюючись спостереженнями про життя корінного населення. Коли поети дісталися рибного табору на невеликому рибальському човні, вони серйозно обговорювали характер ведмедів. Велла, мисливець на ведмедів, розповів Моммадею про священний пакт між мисливцем та ведмедами, які приносяться в жертву для церимоніальних заходів. Змальовані образи у віршах Велли охоплюють широкий діапазон від опису участі людей Ханті (до яких належала його дружина) в ритуальних фестивалях і до опису власного досвіду турботи про домашнього оленя у своєму ненецькому таборі. Момадей був настільки приголомшений, почувши деталі з життя Велли, що почав декламувати свій поетичний «Виклик», призиваючи ведмежого лікаря, цілителя: «Де ведмежий лікар? Де він? / Хто мене споряджатиме в дорозі?» (Momaday, p. 28). У наступному вірші Велла відповідає: «І ось я приходжу! / Я чекаю вас на вашому шляху / У всьому житті у мене немає ближчого брата. / У моєму житті немає кращого супутника. Ми можемо порівняти наші кроки. / Ми можемо обмінятися нашими вухами. / Ми можемо перетнути наші зірки / Нехай наш шлях ніколи не звукується. / І ось я йду!» [Momaday, p. 29]. У цій початковій частині вірша Велла стає ведмежим лікарем, демонструючи свою любов до Маммадая як до члена роду, і, уособлюючи собою ведмедів, поети разом подорожують тайгою.

Ця тема подорожей, яка об'єднує поетів-ораторів, є загальною темою робіт Моммадая уже з його першої книги «Подорож Тай-мей» (1967) і до «Шлях до Гори Дошів» (1969 р.) та до «Знову Далекий ранок» (2011 р.). Як Момадай часто каже: «Є тільки одна історія, але є багато історій в одній історії». «Медитації після свята Ведмеда» – це історія про спорідненість, корінність і безсмертя, пропущена крізь призму втрати. Але все ще є надія на

передачу культурних знань між поколіннями через усну традицію, мистецтво та письмо. «Медитації після свята Ведмедя» - значна трансконтинентальна поетична бесіда, можлива лише в останні два десятиліття, оскільки корінному населенню таке спілкування було раніше заборонено політикою національних держав.

П

Одна з чотирьох доньок Моммадея - Джил Момадей - актриса і режисер, у 2017 році вона керувала фільмом «Повернення до Гори Дощів», де вона описала стосунки зі своїм батьком Н. Скоттом Моммадеєм, преплетені з історіями місць, де їхні предки Кайова подорожували з часів витоків племені. «Повернення до Гори Дощів» - образний документальний фільм, який бере глядачів у подорож від верхів'я річки Йеллоустоун до сьогодення батьківщини племені на південному заході Оклахоми. У інтерв'ю Джил Момадей сказала, що вона колись почула голос своєї бабусі, яка розповідала їй про цей фільм, що вона була "чарівною ланкою" (Гомес). Отже, цей проект дуже довго залишався на думці в авторки аж до цього часу. Дійсно, є певна магія фільму, наприклад, захоплюючий панорамний краєвид у високих горах і на рівнинах. Як зауважують Скотт та Джилл у фільмі, звідси "ви можете побачити назавжди". Здається, що глядач теж здатен подивитися у вічність.

У одному з есеїв у збірці "Людина, зроблена зі слів" Скотт Момадей написав: "У снах я читаю мої міфічні карти" [Momaday, p. 154], роблячи акцент на сновидінні як засобі виявлення глибоких знань свого місця і походження, що яскраво виявляється в "Поверненні до Гори Дощів". На початку фільму Скотт Момадей зазначає: "Я мрію про перетин Берингової протоки. Я бачу там щось. У нас генетична пам'ять, і моя часом повертається до Льодовикового періоду. . ." Ця наголошеність на давньому походженні є характерною для образного діапазону Моммадея, вона повертає до витоків міграції Кайова з північно-східної арктичної Азії на узбережжя Північноамериканського континенту. У іншій збірці Момадей написав вірші про цю подорож, яку він яскраво пригадує, начебто це відбулося вчора. «Сліпий астролог» із «Ведмежого Будинку» є одним із цих вражаючих віршів [Momaday, p. 58-59]. Джилл Момадей свідомо вірить, що вона та сім'я «слідують кроками своїх предків, які зробили цю подорож тисячі років тому». Таким чином, священні місця в ландшафті, що маркують шлях, шануються

Кайова та сім'єю Момадей. Скотт Момадей навіть змальовує образ травоїс або упряжки поні, що тягне тіпі слідом за людьми, які розбили табір. Багато часу потому ці травоїс тягнули собаки, чию хоробрість Момадей шанує в творі «Шлях до Гори Дощів». У фільмі є кадри із буйволлами, що пасуться на рівнині, та кіньми, по коліно зануреними в траву. Ці тварини є одними з найважливіших в міфології народу Кайова протягом усього їхнього життя. У першому епізоді кінострічки Джил Момадей тримає на руці яструба, зображуючи її ім'я Кайова - Khoat-tday day mah (Та, що стоїть твердо), а ворони й антилопи знаходяться неподалік рівнини. Як учасник цього дійства, Джилл Момадей зауважує, що вона пропонує "молитви на священних землях протягом усього шляху", як вона та її батько відслідковують усю подорож Кайова.

У 1934 році під час церемонії надання ім'я підліткові Скотту Моммадею, він разом із батьками здійснив подорож до Башти Диявола, штат Вайомінг, де старійшина племені Кайова дарував йому ім'я Tsoai-talee (Хлопчик Наскельного Дерева). Із тих пір як Хлопчик Наскельного Дерева став Хлопчиком-Ведмедем із легенди, який опікувався своїми сімома сестрами аж до того часу, поки вони не стали зірками в сузір'ї Великої Ведмедиці, Скотт Момадей отримав ведмежу силу на все його життя, споріднившись із зірками на небі. Інше священне місце, показане в фільмі, - це велике колесо медицини у штаті Вайомінг, п'ятидесятиметрове коло з каменів, шановане багатьма племенами. Яскрава жертвна тканина підвішувалася неподалік, тріпочучи на вітрі. Скотт Момадей зробив паломництво саме в це місце, яке вабило його завдяки містичному зв'язку з космосом, і тому, що він це бачить «точкою контакту між мною та моїми предками» [Momaday, p. 211]. Це коло з каменів відображає високу естетику країни, та є невід'ємною частиною естетики фільму.

У «Поверненні до Гори Дощів» батько та дочка ходять по землях свого старовинного роду в Оклахомі, де жили батьки та прабатьки Моммадея. Незважаючи на те, що в садибі ніхто не проживає, будинок носить спогади та має сильну візуальну насагу в кінокартині. У суміжній сцені бачимо зібрання племені під час Танцю Гарбуза, який відбувся в липні, де Момадей зливається зі своїми друзями та родичами. У одному короткому сегменті, Скотт бачить танці з його ковдрою, брязкальцями та орлиним пером і

зауважує, що «Ганці - це як перехід в інший світ». «Повернення до Дощової гори» ніби переносить глядачів до сакральної дійсності корінних народів Північної Америки. У кінці фільму Джилл піднімається на вершину Гори Дощів, щоб узрити своє майбутнє та майбутнє спадщини Кайова. Біля підніжжя на північній стороні гори колись був табір Кайова з безліччю тіпі. Спускаючись травянистою стежкою з гори, Скотт і Джилл обговорюють вагу історії та міфічне значення піку гори. Коли Джилл каже, що вона хоче «розбити табір на вершині гори приповному місяцеві», Скотт заохочує: «Зроби це!». Ця спільна думка про шлях до духовної ревіталізації дуже потужна, і наприкінці фільму Скотт Момадей зазначає, що дійсно: "Це дуже священне місце". А ми як глядачі маємо честь побачити відкриття цього особливого світу.

III

Повнометражний фільм про прижиттєвий внесок Н. Скотта Моммадея в літературу не лише корінних жителів Америка, а й у світову літературу, буде випущений в 2019 році під назвою «Н. Скотт Момадей: Слова Ведмедея». Фільм дослідить життя, мистецтво та літературу митця, відображену в його власних словах та словах тих, на кого вплинули його роботи. Зрежисований Джефрі Палмером (Кайова), фільм буде транслюватися PBS в циклії «Американські митці». Ця документальна стрічка для телебачення обіцяє бути своєрідним візуальним вивченням життєвої подорожі Момадея, коли він перетворився на зрілого літератора. Описуючи свої дитячі враження від резервації Пуебло Йемез у Нью-Мексико, Момадей говорить пророки свого становлення як особистості, деякі значимі спогади повторюються як сцени в полотні фільму.

У той час як «Повернення до Дощової гори» зосереджується насамперед на подорожі Скотта та Джилл у землі своїх бпердків, свого коріння, у «Н. Скотт Момадай: Слова Ведмедея» фокус розширюються не тільки на незабутні враження від дитинства Скотта, але і розвиток його кар'єри серед інших письменників індіанського походження, таких як Джой Харджо (Хархо), Сімон Ортіс, Летиція Чемберс і Гус Палмер-молодший, у яких взяли інтерв'ю для фільму. Крім того, літературознавці захоплюються вражаючими поетичними образами Моммадея та наративною структурою його романів. Стрічка «Слова Ведмедея» створює незабутнє враження від споглядання майстерно відтворених

пейзажів від зелених трав Оклахоми до червоної гірської землі Долини Джемез в Нью-Мексико. У фільмі особливі місця в житті поета супроводжуються його власною розповіддю, створюючи ефект багатих живих мемуарів.

Деякі сцени фільму захоплюють своєю душевністю, наприклад, відтворення дитинства хлопчика на фоні резервації для червоношкірих Джемез, де одного разу, сходячи на гору він був затиснений камінням, не маючи змоги спуститися донизу. Момадей розповідає про цю подію, акцентуючи увагу на вражаючому краєвиді, на вигляд згори долини, яка розкинулася нижче, безпосередньо перед ним. Цей спектр емоцій хлопчик відчув якраз перед тим, як утратив свідомість і потім чарівним чином залишився недоторканим і був спущений з гори. Спостерігаючи з верхівки гори за кукурудзяними полями Пуебло, Момадей розмислює: «Це прекрасно. Це прекрасний світ. Я бачу щось таке глибоко красиве». У момент перебування на межі життя й смерті молодий Скотт осягнув священну силу природи та своє власне місце в центрі цього світу. Це був ключовий момент, який визначав його художній шлях як творця образів корінного населення, власної землі, культури у контексті проблемного світу.

Саме на цих землях американського південного заходу, Момадей написав свій перший роман «Будинок зі світанку» (1968), історію ветерана Великої Вітчизняної війни Авеля, який повернувся Додому до Валатова (Джемез) Пуебло, шокований і розчарований. За сюжетом роману, Авель переїздить до Лос-Анджелеса, де він зустрічає Тосаму (Кайова) і Бена Бенеллі (Навахо), який зцілює його душу через молитву та ритуальний спів. З часом Авель повертається до Пуебло, щоб допомогти своєму діду перейти в інший світ, в цей же час на горі в Лос-Анджелесі, Бен Бенеллі співав пісню Навахо «Пісня війни Божого коня» з священного обряду. Ця потужна пісня ототожнює частини тіла коня з елементами Всесвіту, і водночас ідентифікує Авеля з ліричним героєм пісні. Таким чином, влада передана Авелю, який і сам частиною Всесвіту. «Будинок зі світанку» отримав Пулітцерівську премію з художньої літератури в 1969 році, ставши переломним твором, який створив модель усних традицій у вигаданій матриці, якою активно оперували письменники корінного походження. Кілька епізодів «Будинку зі світанку» відбуваються у Словах Ведмеда, серед яких, наприклад, драматичне

зображення Авеля, покритого священним попелом, який іде назустріч світланку вздовж річки, яка тече через Пуебло.

У 1946 році батько митця, Аль, і мати-письменниця, Натаче, подарували хлопчикові його першого коня, Пекос. У фільмі Скотт згадує про свободу, яку він мав у віці дванадцяти років, коли їздив на коні на захід від Пуебло, де його батьки були шкільними вчителями. Це почуття радості залишилося з ним усе своє життя і сформувало естетику його мистецтва. Момадей зауважив: «Це мій особистий етнічний досвід вершника». Але за цією красою лежить темна історія. Кайова в 1875 році здалися на милість Форту Сілл на індіанській території, і Уряд США винищив усіх коней. Вірш Момадая «Форт Сілл» торкається історії 19-го століття: воїн Кайова Сет-Ангія (Сидячий Ведмідь), їдучи в повозці, яку тягне кінь, хоробро співає свою пісню смерті при наближенні до ворогів (53).

Виходячи з такої історії племені та особистісної історії, не дивно, що коні стали головним символом і темою у творах Момадея. У фільмі слова поета про спорідненість з ведмедами та мисливськими конями є образною ремінісценцією цих подій.

IV

Під час зимового сонцестояння у грудень 2017 знаменна подія відбулася в Санта-Фе, Нью-Мексико: у Музеї мистецтв Нью-Мексико відбулися «Діалоги Землі: розмова та читання з Н. Скоттом Момадеєм і Робертом Редфордом». Ця подія зібрала близько 500 відвідувачів, які дискутували про стан навколишнього середовища, розглядаючи його крізь призму історії, під керівництвом актора / режисера Роберта Редфорда, друга Момадея, та Джилл Момадей. Однією з поширених тем дискусії була тема взаємозв'язку Землі та зірок. І Момадей, і Редфорд поділилися особистими історіями, пов'язаними з зірками. Редфорд виріс у Лос-Анджелесі, мав змогу відвідати Йосеміті,

Національний парк в Каліфорнії, щоб насолодитися природою, споглядаючи її. Момадей розповів про віддалену частину резервації Навахо біля Лукачука, де він був присутнім на церемонії зцілення. Вийшовши за двері традиційного хогану, він був "приголомшений блискучими, красивими зірками". На цей момент він відчував глибоке «занурення в простори життя і краси». Момадей написав у «Людині, зробленій зі слів» про необхідність знати, де ми знаходимося стосовно розташування зірок [Momaday, p.

47]. Як «друг землі», Редфорд стурбований тим, щоб люди знайшли «священний спосіб дивитися на землю». Для Моммадея «природа повна таємниць», і ми зобов'язані «забезпечити існування наших онуків», щоб вони також могли відчувати благоговіння у здоровому середовищі. Тієї холодної ночі в Санта-Фе, Момадей заявив остаточно: «Є тільки одна історія, але є багато історій в одній історії». Як відомо, Скотт Мамадей пішов на пошуки історії, знаходячи священний сенс навіть у начебто приземлених, звичних речах, вдивляючись у високі червоні піщаники монолітів Долини Монументів, що простягаються аж до «краю часу», споглядаючи «тварин ніби з іншого світу», маніфестуючи своє існування в історії. Але все-таки його громоподібний голос виривається з каньйонів, попереджуючи про загрози глобального забруднення: Н. Скотт Момадей пропонує повернутися міфічних історій походження і спиратися на їх креативну силу, щоб поставити наші дії на службу планеті Земля.

Оксана Шостак

ГЕТЕРОГЛОСІЯ КОЛЕКТИВНОЇ ПАМ'ЯТІ У РОМАНІ ДЖ.БОЙДЕНА «ОРЕНДА»

Інтерпретація історичних подій, що мають безпосереднє відношення до сучасності, у художній тканині роману є надзвичайно непростим завданням через те, що «нарративність виявившись слабким місцем історії, стає потужним засобом історіографічного роману» [1, с.67]. Загальновідомо, що історичний роман є найбільш залежним від офіційної й літературної ідеології нації. Як піднесено проголошує Ренан, «нація – це душа, духовний принцип. І лише два джерела формують цю душу і духовний принцип. Одне – в минулому, друге – в майбутньому. Одне – це спільне володіння багатим спадком споминів, друге – це спільна згода, бажання жити разом, користатися спільним і надалі неподільним спадком... Нація – це велика солідарність, утворювана почуттям жертв, які вже принесено й які є намір принести в майбутньому. Нація вимагає минулого, але в сучасності вона резюмується цілком конкретним фактором: це ясно висловлене бажання продовжувати спільне існування» [10, с.17]. Завданням

ЛІТЕРАТУРА

1. Ажнюк Б. Національна ідентичність і мова в українській діаспорі // Сучасність. – 1999. – № 3. – С. 128-140 .
2. Азарова Л. Є. (2018). Мова як визначальний чинник ідентичності української нації. Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Вип. 292: 24-32.
3. Андерсон Б. Уявлені спільноти. Міркування щодо походження й поширення націоналізму / Б. Андерсон. – К. «Критика», 2001. – 271 с.
4. Андрійчук О. Україна – Європа: тести на сумісність. – К.: Смолоскип, 2007.
5. Апенко Е.М. Литературная критика /Е.М.Апенко // История литературы США. Т.III. Литература середины XIX в. (поздний романтизм). – М.: Наследие, 2000. – С. 557-577.
6. Апресян Ю. Д. Английские синонимы и синонимический словарь / Ю. Д. Апресян // Англо-русский синонимический словарь. – М. : Наука, 1979. – С. 500–543.
7. Апресян Ю. Д. Интегральное описание языка и системная лексикография / Юрий Дереникович Апресян // Избранные труды. – М. : 1995. – Т. 2. – С. 47–52.
8. Апресян Ю. Д. Лексикографическая концепция НБАРСа / Ю. Д. Апресян // Новый большой англо-русский словарь. – М. : Русский язык. – 1993. – Т. 1. – С. 6–17.
9. Апресян Ю. Д. Толковый словарь нового типа как основа серии словарей / Ю. Д. Апресян // Современное состояние и тенденции развития отечественной лексикографии. – М. : Русский язык, 1988. – С. 14–16.
10. Архипенко Л. М. Національна ідентичність як чинник духовного захисту особистості / Л. М. Архипенко // Психологічна безпека та адаптація особистості : матеріали міжнародної науково-практичної конференції 7–8.11.2007 р. м.Дніпропетровськ. – Дніпропетровськ, 2007. – С. 133–144.
11. Базова В. «Міфема лосося як носій індіанської сингулярності в контексті оповідання Шермана Алексіє «Найкрутіший індіанець у світі» / В.Базова // Гуманітарна освіта в технічних вищих навчальних закладах. – Вип.35. – К.: 2017. – С.49-54.

12. Бакіров В. С. Вища школа України : на шляху до європейських стандартів / В. С. Бакіров // Академическая мобильность – важный фактор образовательной евроинтеграции Украины : материалы Междунар. науч.-практ. конф. – Х. : НУА, 2010. – С. 37-47.
13. Барт Р. Система моды. Статьи по семиотике культуры / Р. Барт. – М., 2003. – С. 270.
14. Березнікова Н.І. Відображення національної ідентичності американських індіанців в сучасних резерваціях індіанським письменником Шерманом Алексієм / Н.І.Березнікова // Національна ідентичність в мові та культурі: зб. наук. праць / ред. А.Г.Гудманян, О.Г.Шостак. – К.: Талком, 2017. – С.117-120.
15. Берков В. П. Вопросы двуязычной лексикографии : автореф. дисс. ... доктора филол. наук : 10.02.19 / В. П. Берков. – Л., 1971. – 30 с.
16. Берков В. П. Двуязычная лексикография / Валерий Павлович Берков. – СПб. : Изд-во СПб. ун-та, 1996. – 248 с.
17. Берков В. П. Слово в двуязычном словаре / Валерий Павлович Берков. – Таллинн : Валгус, 1977. – 276 с.
18. Бех, І. Д., Журба, К. О. (2017). Концепція формування у підлітків національно-культурної ідентичності у загальноосвітніх навчальних закладах. Гірська школа українських Карпат, 16, 24-33.
19. Бобилевич Гражина. Китч как конфликт ценностей (на примере портретов дочери кисти Александра Максовича Шилова) / Гражина Бобилевич // Revitalizace Hodnot: Umeni a LiteraturaII. Ed. J.Dohnal. – Brno, 2015 – С.115-120.
20. Бойніцька О.С. Англійський історіографічний роман кінця ХХ – початку ХХІ ст.: філософія жанру. Монографія / О.С.Бойніцька. – К.: Видавець Карпенко В. М., 2016. – 324 с.
21. Бронуэн М., Рингхэм Ф. Словарь семиотики / М. Бронуэн, Ф. Рингхэм. – М.: Книжный дом «ЛИБРОКОМ», 2010. – 256 с.
22. Брэнд М. Наемник /Макс Брэнд [електронний ресурс]. – М.:Центрополиграф, 1998. - Режим доступу <https://www.e-reading.club/book.php.book=8742>
23. Бурстин Д. Американцы: Национальный опыт: Пер. с англ. Авт. послеслов. Шестаков В.П.; Коммент. Балдицина П.В. – М.: Изд. группа «Прогресс» - «Литера», 1993. – 624с.

24. Ващенко А.В. Фронтір / А.В. Ващенко // История литературы США / [Ред. кол. Я.Н. Засурский, М.М. Коренева, Е.А. Стеценко]. – М. : «Наследие», 1999. – Том II : Литература эпохи романтизма / [Ред. кол. 2-го тома :А.М. Зверев, М.В. Тлостанова]. – С. 349–375.
25. Виноградов В. В. Избранные труды. Лексикология и лексикография / Виктор Владимирович Виноградов. – М. : Наука, 1977 – С. 118–161.
26. Висоцька Н.О. Єдність множинного. Американська література кінця ХХ – початку ХХІ століть у контексті культурного плюралізму / Н.О.Висоцька. – К.: КНЛУ, 2010. – 456 с.
27. Висоцька Н.О. Конституювання ідентичності в полікультурному просторі як об'єкт теоретичної рефлексії / Н.О.Висоцька // Україна – проблема ідентичності: людина, економіка, суспільство. – К.: Стилос, 2003. – С.21-31.
28. Гак В. Г. Проблема создания универсального словаря / В. Г. Гак // Национальная специфика языка и её отражение в нормативном словаре. – М. : Русский язык, 1986. – С. 119–125.
29. Гальчинський А. Глобальні трансформації: концептуальні альтернативи : Методологічні аспекти / А. Гальчинський. – К. : Либідь, 2006. – С. 240–267.
30. Герд А. С. Основы научно-технической лексикографии / Александр Сергеевич Герд. – Л. : Изд-во ЛГУ, 1986. – 69 с.
31. Головащук С. І. Перекладні словники і принципи їх укладання : на лексичному матеріалі російської та української мов / Сергій Іванович Головащук. – К. : Наукова думка, 1976. – 247 с.
32. Гомілко О. Феномен тілесності: дис. ... докт. філософ. наук: спец. 09.00.04 «Філософська антропологія, філософія культури»/ О.Гомілко. – К., 2007. – 438с.
33. Гора О. Освітнє середовище як фактор формування національної ідентичності студентів вищих навчальних закладів / О.Гора // Витоки педагогічної майстерності. Серія: Педагогічні науки. – 2011. – Вип. 8(1). – С. 97–101. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vpm_2011_8%281%29_21.
34. Городный Л. И. Становление английской синонимической лексикографии (словари синонимов в XVIII–XIX вв.) : автореф. дисс. ... канд. филол. наук : спец. 10.02.04 “Германские языки” / Л. И. Городный. – Л., 1981. – С. 17–20.

35. Греймас А., Фонтаний Ж. Семиотика страстей: От состояния вещей к состоянию души / А.Греймас, Ж.Фонтаний. – М.: Издательство ЛКИ, 2010. – 336 с.
36. Грох М. Консенсусное объяснение формирования наций // Вопросы философии, Москва, 2011, № 01, стр. 27-36.
37. Гудзенко О.З. Міжпоколінські відмінності уявлень про фактори досягнення життєвого успіху / О.З. Гудзенко // Соціологія майбутнього: науковий журнал з проблем соціології молоді та студентства. – 2010. – № 1. – С. 106–113.
38. Гудков Л. Абортивная модернизация / Л. Гудков. – М. : Рос. полит. энциклопедия, 2011. – С. 13–14. 5 Гіденс Е. Нестримний світ: як глобалізація перетворює наше життя Е. Гіденс. – К. : АЛЬТЕРПРЕС, 2004. – С. 15–16.
39. Гундорова Т. Кітч і Література. Травестії. /Т.Гундорова.– Факт, 2008. –284 с.
40. Денисов П. Н. Лексика русского языка и принципы ее описания / Петр Никитич Денисов. – М.: Русский язык, 1993. – 245 с.
41. Денисов П. Н. Основные проблемы теории лексикографии / Петр Никитич Денисов. – М. : Русский язык, 1976. – 207 с.
42. Денисов П. Н. Практика, история и теория лексикографии в их единстве и взаимообусловленности / П. Н. Денисов // Проблемы учебной лексикографии и обучение лексике. – М. : Русский язык, 1978. – С. 25–33.
43. Донскіс Л. Збентежена ідентичність і сучасний світ / Леонідас Донскіс: (пер. З англ. О.Буценко). – К.:Факт, 2010. – 311 с.
44. Дубичинский В.В. Искусство создания словарей. Конспекты по лексикографии / Владимир Владимирович Дубичинский. – Харьков : ХГПУ, 1994. – С. 18–23.
45. Жлуктенко Ю. Українська мова на лінгвістичній карті Канади // Київ : Наук. думка, 1990. – 176 с.
46. Заблоцький В.В. Мовна політика в Україні: стан та напрями оптимізації : автореф. дис. канд. політ. наук : спец. 23.00.02 «Політичні інститути та процеси (політичні науки)» / В.В. Заблоцький. – Х., 2007. – 16 с.
47. Казакевич, О. (2017). Роль мови у формуванні національної ідентичності (Role of language in the national identity format). Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Культурологія», (Вип. 18), - с. 77-79.

48. Карасик В.И. Языковой круг: личность, концепты, дискурс / В.И. Карасик. – М., 2004. – 477 с.
49. Кларк, Уолтер Ван Тилберт. Случай у брода / Уолтер Ван Тилберт Кларк. [електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.e-reading.club/chapter.php/133275/36/Prizraki_bizonov._Amerikanske_pis_ateli_o_Dal'nem_Zapade.html
50. Колісниченко А. В. Міфопоетика творчості Гарта Крейна: дис. канд. філол. наук: 10. 01. 04 / Колісниченко Анна Віталіївна; М-во освіти і науки України, Нац. Дніпровський ун-т ім. Олеся Гончара. – Дніпро, 2017. – 174 с.
51. Колісниченко А. В. Першостихії як засіб гармонізації художнього простору поеми Гарта Крейна «Міст» / А. В. Колісниченко // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. – Серія: Філологія, 2016 – Вип. 22. – С. 70-72.
52. Корабльова Н.С. Багатовимірність рольової реальності: ролі і маски – лик і личина / Надія Степанівна Корабльова- Харків: ХНУ, 2000.- 288с.
53. Коренева М.М. Литература XVIII в. Введение /М.М.Коренева // История литературы США. Т.І. Литература колониального периода и эпохи Войны за независимость XVII-XVIII в. – М.: Наследие, 1997. – С. 329-349.
54. Кременецькі компаративні студії : [науковий часопис / ред.: Чик Д.Ч., Пасічник О.В.]. -- 2016. -- Вип. VI. Т. I.-- С. 307-317.
55. КрючковаТ.Б. Языковая политикан реальность [Текст] /Т.Б. Крючкова // Вопросы филологии. — 2010. — №1 (34). — С. 30-39.
56. Кудашев И.С. Проектирование переводческих словарей специальной лексики / Игорь Сергеевич Кудашев. – Helsinki : Helsinki University, 2007. – 445 с. Вісник КНЛУ. Серія Філологія. Том 16. № 1. 2013.
57. Кун М. А. Легенди і міфи Стародавньої Греції / М. А. Кун. – К., 2013. – 229 с.
58. Куць О.М. Мовна політика в державотворчих процесах України : навч. посіб. / О.М. Куць. – Х. : ХНУ ім. В.Н. Карамзіна, 2004. – 275 с.
59. Ламур, Луис. Как был покорен Запад / Луис Ламур. [електронний ресурс]. – М.:Центрополиграф, 1994. - Режим доступу http://loveread.ec/view_global.php?id=6214

60. Логан Джек. Железный мустанг / Джек Логан [электронный ресурс]. – Режим доступа - <https://libking.ru/books/adv-/adv-western/439780-dzhek-logan-zheleznyu-mustang.html>
61. Лотман Ю. Театральный язык и живопись (К проблеме иконической риторики) / Ю.Лотман // Статьи по семиотике культуры и искусства. – Санкт-Петербург, Гуманитарное агентство «Академический проект», 2002. – 551 с.
62. Макмуртри Лэрри. Одинокий голубь / Лэрри Макмуртри. [электронный ресурс]. – Режим доступа <https://www.e-reading.club/book.php?book=99588>
63. Марчук Ю. Н. Действующие системы машинного перевода и автоматические словари / Ю. Н. Марчук // Машинный перевод и автоматизация информационных процессов : [сб. ст.]. – М. : Наука, 1979. – Вып. 3. – 70 с.
64. Маслова В. Когнитивная лингвистика: учеб. пособие / В.Маслова. – 3-е изд., перераб. и доп. – Минск: ТетраСистемс, 2008. – 272 с.
65. Медвідь Ф. Взаємозв'язок національної і релігійної ідеї в контексті релігійно-духовного життя України / Ф. Медвідь // Вісник УАДУ. – 2003. – № 1. – С. 364.
66. Мифы индейцев Южной и Северной Америки. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: www.lib.ru
67. Михед Т.В. Пуриганська традиція і література Американського Ренесансу: 1830-1860 / Т.В.Михед. – К.: Знання України, 2006. – 344 с.
68. Морковкин В. В. Типология типологических словарей / В. В. Морковкин // *Vocabulum et vocabularium*. – Харьков : Изд-во Харьковского ун-та, 1994. – Вып. 1 – С. 13–23.
69. Москаленко А. А. Нарис історії української лексикографії / Артем Амвросійович Москаленко. – К. : Державне учбово-педагогічне в-во “Радянська школа”, 1961. – 164 с.
70. Нации и национализм / Б. Андерсон, О. Бауэр, М. Хрох и др; Пер с англ. и нем. Л. Е. Переяславцевой, М. С. Панина, М. Б. Гнедовского — М.: Практис, 2002. — 416 с.
71. О.Шостак Опозиція «Свій-Чужий» у сприйнятті національної ідентичності корінних жителів Північної Америки/ О.Г.Шостак// Вісник НАУ. Серія: Філософія. Культурологія. – 2017. -- №1 (25). – С.137-143.

72. Овсяннико-Куликовский Д. Н. Психология национальности / Д. Н. Овсяннико-Куликовский. – СПб., 1922. – 188 с
73. Огієнко І. Наука про рідномовні обов'язки. – Львів: “Фенікс”, 1995. – 46 с.
74. Ожегов С. И. Лексикология. Лексикография. Культура речи / Сергей Иванович Ожегов. – М. : Высшая школа, 1974. – 352 с.
75. Паламарчук Л. С. Українська радянська лексикографія / Леонід Сидорович Паламарчук. – К. : Наукова думка 1978. – 201 с.
76. Паунд Эзра. Стихотворения и избранные Santos / Эзра Паунд. – М.: СПб, 2003. – 887 с.
77. Пачковский Ю. Ціннісно-професійний контекст світоглядних орієнтацій студентської молоді (досвід українсько-польського соціологічного дослідження) / Ю. Пачковский // Український соціологічний журнал. – 2009. – № 1-2. – С. 79–94.
78. Полюга Л. Проблеми української лексикографії в освітанському процесі / Л. Полюга // Українська мова в освіті : [матеріали Всеукр. наук. конф. “Українська мова в освіті”]. – Івано-Франківськ : Плай, 2000. – С. 141–153.
79. Рибалко М.-М. Функціонування танго-дискурсу в сучасних англomовних фільмах / М.-М.Рибалко // Наукові записки. Серія «Філологічна». – Острог: Видавництво національного університету «Острозька академія». – Вип. 30. – 2012. – С. 309—312.
80. Роттердамський Еразм. Похвала глупоті. Домашні бесіди / Еразм Роттердамський. — К.: Основи, 1993. — 319 с.
81. Серякова І. Магія невербальної комунікації. Навч. посібник / І.Серякова. – К.: Вид. центр КНЛУ, 2004. – 95 с.
82. Сімонок, В. П. (2016). Запозичена лексика в українській мовній картині світу. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Перекладознавство та міжкультурна комунікація, (2), 96-102.
83. Слово і час. – 2009. №11. – С. 68-74.
84. Сокурянская Л. Студенчество на пути к другому обществу: ценностный дискурс перехода / Л. Сокурянская : монографія. – Харьков : Харьковский национальный университет имени В. Н. Каразина, 2006. – 576 с.
85. Соломоник А. парадигма семиотики: Очерки по общей семиотике / А. Соломоник. – М.: Издательство ЛКИ, 2011. – 336 с.
86. Ставицька Л. Український жаргон: Словник. – К., 2005. – 496 с.

87. Стукалин Ю.В. «Первая энциклопедия Дикого Запада – от А до Z»: Яуза, Эксмо; Москва; 2014. – С. 259.
88. Тараненко О. О. Новий словник української мови (Концепція та принципи укладання словника) / Олександр Онисимович Тараненко. – К. : [б. в.]; Кам'янець-Подільський : [б. в.], 1996. – 172с.
89. Терентьев Ф. Самюэль Хантингтон. Кто мы? Вызовы американской идентич-
90. Терещенко К.В. Національна ідентичність як складова системи соціальної ідентичності особистості / К.В. Терещенко // Вісник післядипломної освіти. – 2010. – Вип. 1(2). – С. 392–399. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vpo_2010_1%282%29_47.
91. Ткаченко Є.В. Конституційно-правове регулювання мовних відносин: порівняльний аспект : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.02 «Конституційне право; муніципальне право» / Є.В. Ткаченко. – Х., 2009. – 19 с.
92. Фишман Д. Сегодняшние споры между примордиалистами и конструктивистами : связь между языком и этничностью с точки зрения ученых и повседневной жизни / Джошуа Фишман // Логос. – № 4 (49). – 2005. – С. 132–140.
93. Фокс Норман. Злые земли / Норман Фокс. [электронный ресурс]. – Режим доступу <https://www.e-reading.club/book.php?book=60264>
94. Харицька С.В. Гендерні мовні маркери у лінгвістиці політичного дискурсу / С Харицька // Гуманітарна освіта в технічних вищих навчальних закладах : зб. наук. праць. – К.: Університет «Україна», 2018. – Вип. 37. – С. 90–94.
95. Харченко Л. Міфотворчість як дієвий чинник суспільно-політичного життя / Л. Харченко // Вісник Львівського університету. – Серія «Філософські науки». – Вип.5. – Львів, 2003. – С. 199-207.
96. Хобсбаум, Э. Р. И. К. (2005). Все ли языки равны? Язык, культура и национальная идентичность. логос, (4), 49.
97. Чередник, Ю. (2010). Мовне планування як складова державної мовної політики: теоретико-методологічний аспект. Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/dums/2010_1/10cymtma.pdf.

98. Черкес Б.С. Національна ідентичність в архітектурі міста: Монографія/ Б.С.Черкес. – Львів: Видавництво Національного університету «Львівська політехніка», 2008. - 268с.
99. Шевченко О.В. Формування національної ідентичності як компонента Я-образу особистості / О.В. Шевченко // Соціально-психологічний вимір демократичних перетворень в Україні. – К., 2003. – С. 409–420.
100. Шерман Алекси. Коренные народы Черепашьего острова, [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://indigenous.jimdo.com>
101. Шостак О. «Иронический китч как способ выявления национальной идентичности» / О.Шостак //Revitalize Hotnot: Umeni a LiteraturaII. Ed. J.Dohnal. – Vrnо, 2015 – С.255-263.
102. Шостак О. «Опозиція «Свій – Чужий» у сприйнятті національної ідентичності корінних жителів Північної Америка/О.Шостак // Вісник Національного авіаційного університету. Серія: Філософія. Культурологія: Збірник наукових праць. – Вип. 1 (25). – К.: НАУ, 2017. – С.137-143.
103. Шостак О. «Постмодерний кітч як шлях до вияву національної ідентичності у творчості Джералда Візенора» / О.Шостак //Гуманітарна освіта в технічних вищих навчальних закладах. – Вип.34. – К.: 2016. – С.244-257.
104. Шостак О. Втілення ідеї всеєдності у романі «Сади в дюнах» Леслі Мармон Сілко/ О.Шостак// Гуманітарна освіта в технічних вищих навчальних закладах: зб.наук.праць. – К.: Університет «Україна», 2013. – Вип.28. – С.295-311.
105. Шостак О. Вчення про священне коло як шлях до подолання національного травматичного синдрому у творчості американських та канадських письменників індіанського походження/ О.Шостак// Сучасні літературознавчі студії. Літературний дискурс: транс культурні виміри: зб.наук.праць. – К.:Вид. центр КНЛУ,2015. – С.613-623.
106. Шостак О. Г. Життя як подолання больового синдрому у романах американських письменників корінного походження / О. Г. Шостак // Американські та британські студії: мовознавство, літературознавство, міжкультурна комунікація: Збірник наукових праць / за заг. ред. А. Г. Гудманяна, О. Г. Шостак. – К.: Талком, 2016. – С. 74-84.

107. Шостак О. Г. Идеологема національної свідомості у творчості письменників індіанського походження / О. Г. Шостак // Літературознавчі студії. – Вип. 19, Ч. 2. – К., 2007 – С. 251-259
108. Шостак О. Гендерна ідентичність корінних жителів Північної Америки/ О.Шостак// Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Культурологія». Проблеми культурної ідентичності в ситуації сучасного діалогу культур: матеріали X міжнародної наукової конференції. (Острог, 18–19 травня 2017 року). – Острог : Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2018. – Вип. 19. – С.34-51.
109. Шостак О. Кохання як імперський захват (на прикладі романів Н.Скотта Момадея «Дім створений із світанку» та «Трьохденний шлях» Джозефа Бойдена) / О.Шостак// Гуманітарна освіта в технічних вищих навчальних закладах: зб.наук.праць. – К.: Університет «Україна», 2015. – Вип.32. – С.201-217.
110. Шостак О.Г. Просторова ідентичність Черокі у романі Діани Глансі «Відштовхуючи ведмеда. Роман про стежину сліз» / О. Шостак/ Національна ідентичність в мові та культурі: зб. наук. праць / за заг. ред. А. Г. Гудманяна, О. Г. Шостак. – К. : Талком, 2018. – С.68–71.
111. Щерба Л. В. Опыт общей теории лексикографии / Лев Владимирович Щерба // Избранные работы по языкознанию и фонетике. – Л. : Наука, 1958. – 182 с.
112. Щерба Л. В. Языковая система и речевая деятельность / Лев Владимирович Щерба. – Л. : Наука, 1974. – 428 с.
113. Элиаде М. Аспекты мифа / М. Элиаде / [Перевод В. Большаков]. – М.: «Инвест ППП», 1995 – 236 с.
114. Altugan, A.S. (2015). The Relationship between Cultural Identity and Learning. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 186, p. 1159-1162. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2015.04.161>
115. Broker, Ignatia. *Night Flying Woman. An Ojibway Narrative* / Ignatia Broker. – St.Paul: Borealis Books, 1983. – 135 p.
116. “How to become a producer in Hollywood?” (“Kak stat’ produserom v Gollivude: Vypusknitsa MGU Ol’ga Lesnova s uspekhom rabotaet v sviataia sviatykh amerikanskoj kinoindustrii), *Russkie v Amerike*, выпуск 3, 2016, pp. 62-65.
117. Alexie Sherman. *The Toughest Indian in the World*. Grove Press, 2000.

118. Alexie Sherman "Smoke Signals" A Screenplay/ Sherman Alexie. – New York: Hyperion, 1998. – 179 p.
119. Alexie Sherman "The Lone Ranger and Tonto FistFight in heaven"/ Sherman Alexie. – New York: Harper Perennial, 1994. – 223 p.
120. Alexie Sherman. Interview "The Gardian"/ [Электронный ресурс]. – Режим доступа:
121. Ammon U. Language conflicts in the European Union [Text] / U. Ammon // International Journal of Applied Linguistics. — 2006. — Vol. 16. — No. 3. — P.319-338.
122. Bakmand B. National language planning, why (not)? / B.Bakmand // Intercultural Communication. Berlin / New-York : Mouton de Gruyter, 2000 – April. – issue 3. – P.404 – 1 634. – Access mode : www.immi.se/intercultural.
123. Barbour S. Language and Nationalism in Europe. Oxford University Press, 2000. P. 83. Burke P. // URL: <http://terrain.revues.org/3142> (дата обращения: 10.02.2012).
124. Belin, Esther G. From the Belly of My Beauty. University of Arizona Press, 1999.
125. Bercovitch, S. Preface / Sacvan Bercovitch // Reconstructing American Literary History / Ed. S. Bercovitch. – Cambridge, Mass.: Harvard Univ. Press, 1986. – P.VII-X.
126. Bercovitch, S. The Problem of Ideology in American Literary History / Sacvan Bercovitch // New Literary History. – # 12, 1986. – P. 635-664.
127. Bercovitch, S. The Rites of Assent: Transformations in the Symbolic Construction of America / Sacvan Bercovitch. – N.Y. & L.: Routledge, 1993. – 432 p.
128. Bland, Jared. Joseph Boyden Tackles Native Torture, Colonial Amnesia and Ongoing Racism [Электронный ресурс] :// The Globe and Mail , 26 March, 2017 Режим доступа: <https://www.theglobeandmail.com/arts/books-and-media/joseph-boyden-tackles-native-torture-colonial-amnesia-and-ongoing-racism/article14308176/>
129. Boyden, Joseph. The Orenda. – Toronto: Penguin, 2014. – 490 p.
130. Bruyneel, Kevin. The Third Space of Sovereignty. The Postcolonial Politics of U.S.-Indigenous Relations. – Minneapolis-London: University of Minnesota Press, 2007. – 319p.

131. Burstyn D. Amerykantsy: Natsyonal'nyj opyt: Per. s anhl. Avt. posleslov. Shestakov V.P.; Komment. Baldytsyna P.V. – M.: Yzd. hruppa «Prohress» - «Lytera», 1993. – 624s.
132. Chovancova K. Tolérance (des différences), purisme et politique linguistique en Slovaquie et en France // URL: http://www.sens-public.org/IMG/pdf/SensPublic_DossierEurope_MZazrivcova.pdf (дата об-ращення: 02.02.2012).
133. Collins dictionary (n.d). Retrieved from <https://www.collinsdictionary.com/dictionary/english/success>
134. Crane H. Complete Poems and Selected Letters and Prose of Hart Crane / Hart Crane. – New York: Garden City, 1966. – xvii, 302 p.
135. Crane H. The collected poems of Hart Crane. / Hart Crane // Edited with an introduction by Waldo Frank. – New York: Liveright publishing corporation, 1933. – xxxiv, 179 p., ill.
136. D’Haen, Th. How Many Canons Do We Need? World Literature, National Literature, European Literature / Theo D’Haen // The Canonical Debate Today: Crossing Disciplinary and Cultural Boundaries / Ed. by L.Papadima, D. Damrosch, T. D’Haen. – Amsterdam, N.Y. : Rodopi, 2011. – P.19 - 37.
137. De Swaan A. The language predicament of the EU since the enlargements // Sociolinguistica. 2007, № 21.
138. Elliott, E. Those Irrepressible Puritans: Canon War Survivors / Emory Elliott // Пуританська традиція в літературі США. – К.: Інститут літератури ім. Т.Г.Шевченка НАН України, 2004. – С. 17-35.
139. Emerson, Gloria. At the Hem of the Lowest Clouds: Meditations on Navajo Landscapes. School of American Research Press, 2003.
140. Encyclopedia of Contemporary Literary Theory. Approaches, Scholars, Terms / gen. ed. Irena Makaryk. – Toronto: University of Toronto Press, 1994. – 656 p.
141. Erman Akilli – Federico Donelli, “Reinvention of Turkish Foreign Policy in Latin America: The Cuba Case”, Insight Turkey, Vol. 18, No. 2, (Ankara: SETA, 2016), pp. 161-181.
142. Erman AKILLI, (ed.) Türkiye’de ve Dünyada Dış Yardımlar, Nobel Yayınları, 1st Edition, Ankara, Turkey, 2016. (a)
143. Erman AKILLI, Türkiye’de Devlet Kimliği ve Dış Politika, Nobel Yayınları, 2nd Edition, Ankara, Turkey, 2016. (b)
144. Foran, Charles. Joseph Boyden mines Canada’s bloody past for surprising spirituality Racism [Електронний ресурс] :// The Globe and

- Mail , 26 March, 2017 Режим доступа:
<https://www.theglobeandmail.com/arts/books-and-media/book-reviews/joseph-boyden-mines-canadas-bloody-past-for-surprising-spirituality/article14169831/>
145. Gomez, Adrian. "Daughter's Documentary Celebrates Momaday's Life."
 The Albuquerque Journal. "Life in New Mexico." Sunday October 15, 2017. 5
- Momaday, N. Scott. *Again the Far Morning: New and Selected Poems*. Albuquerque: University of New Mexico Press, 2011.
- In *the Bear's House*. N.Y. : St. Martin's Griffin, 1999.
- The Man Made of Words: Essays, Stories, Passages*. N.Y. : St. Martin's Griffin, 1997.
146. Momaday, N. Scott and Yuri Vaella *Meditations After the Bear Feast: The Poetic Dialogues of N. Scott Momaday and Yuri Vaella*. Alexander Vaschenko and Claude Clayton Smith, eds. Brunswick, Maine: Shanti Arts Publishing, 2016.
147. Gordon, Andrea. *Joseph Boyden on The Orenda, His Latest Giller-Nominated Novel* [Электронный ресурс] :// Toronto Star, 17 Sept. 2013 Режим доступа:
http://www.thestar.com/entertainment/books/2013/09/17/joseph_boyden_on_the_orenda_his_latest_gillernominated_novel_interview.html.
 (accessed June 17, 2017).
148. Hammer L. *Hart Crane and Allen Tate: Janus-Faced Modernism / Langdon Hammer*. – Princeton: Princeton University Press, 1993. – xviii, 277 p.
149. Huntington, S. (1996). *The Clash of Civilizations and the Remaking of World Order*. – New York: Simon and Schuster.
150. Inderjeet Parmar and Michael Cox (ed.), *Soft power and US Foreign Policy. Theoretical, historical and contemporary perspectives* (London/New York: Routledge, 2010).
151. Irwin J. *Hart Crane`s Poetry: «Appollinaire lived in Paris, I live in Cleveland, Ohio» / John Irwin*. – Baltimore: Johns Hopkins University Press, 2011. – xiv, 424 p., ill.
152. Iverson, Peter, ed. "For Our Navajo People:" *Diné Letters, Speeches & Petitions 1900 – 1960*. University of New Mexico Press, 2002.

153. Javadi, A. & Javadi, M. (2008) National identity and globalization. A survey among undergraduate students in Islamabad and Gilanegharb cities (Iran). *Informacijos Mokslai*, p. 112-120. Retrieved from <http://www.zurnalai.vu.lt/informacijos-mokslai/article/viewFile/3379/2447>.
154. Joseph J. E. Identity and Language / J. E. Joseph // *Encyclopedia of Language and Linguistics*, 2nd ed., ed. by Keith Brown. – Vol. 5. Oxford : Elsevier, 2006. – P. 486–492.
155. Joseph Nye Jr and John D. Donahue (ed.), *Governance in a Globalizing World* (Washington: Brookings Institution Press, 2000).
156. Joseph Nye Jr, “Public Diplomacy and Soft Power”, *Annals of the American Academy of Political and Social Science*, Vol. 616 (2008b).
157. Joseph Nye Jr, *Bound to Lead: The Changing Nature of American Power* (New York: Basic Books, 1990)
158. Joseph Nye Jr, *Soft power: The Means to Success in World Politics* (New York: Public Affairs, 2004).
159. Joseph Nye Jr, *The Powers to Lead* (Oxford: Oxford University Press, 2008a).
160. Kawano, Kenji. *Warriors: Navajo Code Talkers*. Northland Publishing, 1990.
161. Kellough, R.D., & Kellough, N.G. (2008). *Teaching young adolescents: Methods and resources for middle grades teaching* (5th ed.). Upper Saddle River, NJ: Pearson Merrill Prentice Hall.
162. Kent, Kate Peck. *Navajo Weaving: Three Centuries of Change*. School of American Research, 1985.
163. King, Haysn. “The Orenda” Faces Tough Criticism from First Nations Scholars” [Електронний ресурс] :// CBC News, 7 Mar.2014
Режим доступа: <http://www.cbc.ca/news/aboriginal/the-orenda-faces-tough-criticism-from-first-nations-scholar-1.2562786>. (accessed June 17, 2017).
164. Kocot Monika “The games with kitsch in the works of Sherman Alexie and Tomas King” [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.cambridgescholars.com/download/sample/61815>
165. Korzewski, M. (2005). O tolerancji w społeczeństwie i prawie holenderskim [About the Tolerance among Society and Dutch law]. – Krakow: Zakład Wydawniczy “NOMOS”.
166. Lair, M. *Redcoat Theater: Negotiating Identity in Occupied Philadelphia, 1777-1778* /Meredith Lair // William Pencak (ed)

- Pennsylvania's Revolution. – University Park: Pennsylvania State UP, 2010. – P. 192-210.
167. Larkin, E. What is a Loyalist? The American Revolution as Civil War / Edward Larkin // *Common-Place*. 2007. V. 8. № 1. Электронне джерело. Режим доступу: URL: <http://www.common-place.org/vol-08/no-01/larkin>. Загол. з екрану.
168. Larson C. *American Indian Fiction*. Albuquerque: Univ. of New Mexico Press, 1978.
169. Lauter, P. *From Walden Pond to Jurassic Park: Activism, Culture, and American Studies* / Paul Lauter. – Durham & L.: Duke Univ. Press, 2001. – 304 p.
170. Lauter, P. Introduction / Paul Lauter // *Heath Anthology of American Literature* / Ed. Paul Lauter. – Lexington, Mass.: D.C.Heath & Co, 1990. – P. XXXV – XLVIII.
171. Lauter, P. Preface / Paul Lauter // *Heath Anthology of American Literature* / Ed. P.Lauter. – 4th ed. – Boston-N.Y.: Houghton-Mifflin, 2002. – P.XXV-XLIII.
172. Lee, Lloyd L., ed. *Diné Perspectives: Revitalizing and Reclaiming Navajo Thought*.
173. Levine, L. *The Opening of the American Mind: Canons, Culture, and History* / Lawrence Levine. – Boston: Beacon Press, 1996. – 240 p.
174. Lewis R. *The poetry of Hart Crane. A Critical study* / Richard Lewis. – Princeton: Princeton University Press, 1967. – xiii, 426 p.
175. Mather, Christine. *Native America: Arts, Traditions, and Celebrations*. Clarkson Potter/Publishers, 1990.
176. Matthiessen, F.O. *American Renaissance: Art and Expression in the Age of Emerson and Whitman*/ F.O. Matthiessen // N.Y.: Oxford UP, 1941; rpr. 1969. – 720 p.
177. Max Weber, *The Theory of Social and Economic Organization* (Glencoe: The Free Press, 1967), trans. by A. M. Henderson and Talcott Parsons.
178. McNulty D. *A Study of the Influence Affecting Hart Crane/ Dorothy McNaulty*. – Chicago: Loyola University Press, 1944. – 92 p.
179. Messmer, M. *Reading National American Historiography Internationally/ Marietta Messmer* // *Comparative Literature*. – № 52:3. – 2000. – P.193-213.
180. Millett, K. *Sexual Politics* / K. Millett. – Garden City, NY: Doubleday Press, 1970. – 397p.

181. Modiano, M. A new variety of English [Текст] / Marko Modiano // English Today. – 2001. – No 68. – pp. 13–16.
182. Modiano, M. Euro-Englishes [Текст] / Marko Modiano // Kachru, Braj B., Yamuna Kachru, Cecil L. Nelson, eds. The Handbook of World Englishes. (Blackwell Handbooks in Linguistics). – Oxford: Blackwell, 2009. – pp. 223–239.
183. Momaday, N.Scott. The House Made of Dawn :[novel] / N. Scott Momadey. – N.Y.: Harper&Row, 1968. – 212 p.
184. Morris, Irvin. From the Glittering World: A Navajo Story. University of Oklahoma Press, 1997.
185. Öktem, K. 2012. “Projecting Power: Non-Conventional Policy Actors in Turkey’s International Relations.” In Another Empire? A Decade of Turkey’s Foreign Policy Under the Justice and Development Party, edited by Kerem Öktem, Ayse Kadioglu, and Mehmet Karli, 86-87. Istanbul: Istanbul Bilgi Universitesi Yayinlari.
186. Philip Seib (ed.), Toward a New Public Diplomacy (New York: Palgrave MacMillan, 2009).
187. Renan, Ernst “Qu’est-ce qu’une nation?” In Nationalism. Ed. By John Hutchinson and Anthony D.Smith. – Oxford: Oxford University Press. – P.17-19.
188. Rex J. Ethnic Minorities in the Modern Nation State: Working Papers in the Theory of Multiculturalism and Political Integration. - N.Y.: Palgrave, 1996.
189. Richard C. Snyder, Burton Sapin, Valerie Hudson and H. W. Bruck, Foreign Policy Decision-Making, Revisited, New York, Palgrave Macmillan, 2003.
190. Richardson, Gladwell. Navajo Trader. University of Arizona Press, 1986.
191. Robert Dahl, “Power”, International Encyclopedia of the Social Sciences - Vol. 12 (New York: Collier-Macmillan, 1968).
192. Saint Katheri and Native American Catholics [Электронный ресурс] :// PBS. Religiln and Ethnic Newsweekly, Nov.15, 2015 Режим доступа:
<http://www.pbs.org/wnet/religionandethics/2015/11/13/november-13-2015-saint-kateri-and-native-american-catholics/27910/> (accessed Jan 15, 2018).

193. Silko, Leslie Marmon Gardens in the Dunes/Leslie Marmon Silko. - Scribner Paperback Fiction Published by Simon and Schuster, 1999. – 480 p.
194. Silko, Leslie Marmon. Almanac of the Dead :[novel] / Leslie Marmon Silko. – N.Y.: Simon and Schuster, 1991. – 763p.
195. Smith, A.D. (2004). History and National Destiny: Responses and Clarifications. Nations and Nationalism, 10 (1/2), p. 195-209. <https://doi.org/10.1111/j.1354-5078.2004.00163.x>
196. Smoke Signals. Dir. Chris Eyre. Miramax Films, 1998. / Smoke Signals. Dir. Chris Eyre. Miramax Films, 1998.
197. Spears M. Hart Crane / Monroe Spears. – Minnesota: University of Minnesota, 1965. – 48 p.
198. Stukalyn Yu.V. «Pervaia entsyklopedyia Dykoho Zapada – ot A do Z»: Yauza, Eksmo; Moskva; 2014. – S. 259.
199. Tapahnso, Luci. Sáanii Dahataal: The Women are Singing. Poems and Stories. University of Arizona Press, 1993.
200. Tapahnso, Luci. “For More than 100 Years, the U.S. Forced Navajo Students into Western Schools. The Damage is Still Felt Today.” Smithsonian Magazine, July 2016.
201. Tarik Oğuzlu, ”Soft power in Turkish foreign policy”, Australian Journal of International Affairs, Vol. 61, No. 1 (2007).
202. Tate A. Reactionary Essays on Poetry and Ideas / Allen Tate. – New York: Scribner`s, 1936. – xii p., 2 I., 3-240 p.
203. The Columbia Literary History of the United States. – N.Y.: Columbia Univ. Press, 1988. – 1263 p.
204. ТІКА, “Україна. Проекти та заходи”. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.tika.gov.tr/upload/2015/Prestij%20Eserler/Ukrayna-kitapcik.pdf> (дата звернення 30.06.2018).
205. ІКА, Türkiye Kalkınma Yardımları Raporu 2016, (accessed) 05.01.2018, <http://www.tika.gov.tr/upload/2017/YAYINLAR/Faaliyet%20Raporlar%20C4%B1/2016/T%C3%BCrkiye%20Kalk%C4%B1nma%20Yard%C4%B1mlar%C4%B1%20Raporu%202016.pdf>
206. Vaschenko A.V. Frontyr / A.V. Vaschenko // Ystoriya lyteratury SSHa / [Red. kol. Ya.N. Zasurskyj, M.M. Koreneva, E.A. Stetsenko]. – М. : «Nasledye», 1999. – Том II : Lyteratura epokhy romantyzma / [Red. kol. 2-ho toma :A.M. Zverev, M.V. Tlostanova]. – S. 349–375.

207. Walter Carlsnaes, Thomas Risse and Beth A. Simmons (ed.), Handbook of International Relations (Los Angeles/London: SAGE, 2013),
208. Weyhing, Richard. Joseph Boyden. The Orenda // Studies in American Indian Literatures. – 2015. - Vol.27. No2 (Summer). – P.102-105.
209. Wheeler, Jordan. Brothers in Arms : [3 novellas] /. Jordan Wheeler – Winnipeg, Manitoba: Pemmican Publications, Inc.,1989. – 223p.
210. Woodard, Charles L. Ancestral Voice: Conversations with N. Scott Momaday.
Lincoln: University of Nebraska Press, 1989.